

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ X.

Олифантъ, Па. Четверъ 31-го Липня 1902.

Число 31.

Переглядъ

тыждневый.

Расова ненависть, се оденъ зъ наибольшихъ бо-лакѣвъ американской су-спѣльности. Проявляе ся по цѣлыхъ Сп. Державахъ, лютее всюду, де липше жи-вуть побѣды себе бѣлы и мурины, перемѣняе людей въ жестокихъ звѣрѣхъ и прибирае иногда нѣдъ до-машной войны. Тодѣ горятъ костры, роздають ся голоса выстрѣловъ, свистуть кѣлѣ и плаве людска кровь.

Такъ дѣе ся теперь въ охрестности Екинсе, В. Ва. Дня 24. с. м. начальникъ полиціи, Ф. Г. Вилмонтъ, хотѣвъ увязнѣти двоухъ му-ринѣхъ, за якус малу про-вину. Мурины знаютъ од-наче, що товпа бѣлыхъ без-душниковъ, котры зовутъ себе регуляторами або „бѣ-лыми шапками“, каждоу хвилѣ могла-бъ ихъ выво-лѣти зъ вязницѣ та й зло-чувати. Зъ той причины не давала себе арештувати, а коли оденъ зъ полиційныхъ урядниковъ стрѣльвъ до-нихъ, равнѣжъ водоопѣли стрѣлами. Наслѣдки сего-були таки, що начальникъ полиціи погибъ вѣдъ куль-ки. Вѣсть о томъ розлетѣла ся въ одной хвилѣ по цѣ-ловѣтѣ и выликала справдѣшну революцію. Кѣ-лька оружныхъ вѣдѣловъ бѣ-лыхъ пустило ся на вздо-говъ за убійниками, а все-що жило, заворушилось. Коли зловлено убійниковъ, сейчасъ злиновано ихъ. О-денъ бувъ розстрѣлянный, а другого повѣшено на при-дорожномъ деревѣ. Нена-висть мѣжъ бѣлыми и чор-ными дойшла вѣдъ того ча-су до найвысшой точки. Оружій товпы людей веш-тають ся по всѣхъ усюдахъ и переслѣдують мнѣныхъ жителей. Вѣра зновъ спа-лево на кострѣ одного му-рина. Зъ боязни передъ смертію нещаснѣй му-рины лышаютъ батьковщи-ну и цѣле свое майно въ рукахъ гонителѣвъ та й громадно утѣкають зъ око-лицѣ. Треба при томъ за-примѣтити, що вѣдъ ноща-ку сего року вже третій-разъ приходится тамъ до-такихъ заворушень. Поги-бло въ нихъ около 50 лю-да, а мабуть згине еще-больше! Прямо одичѣе, яке приносить наибольшій-сорокъ американской су-спѣльности. Во чи-жъ выну-ватый мурынъ, що мнѣ го-рячу кровь, швидко вда-чу и чорву скѣру? Въ кож-домъ народѣ лучають ся-вырочѣмъ злочинцѣ и пе-реступники, але нема при-чины карати за нихъ цѣ-лый народъ. Ту дѣе ся про-тивно, бо за провину оди-нцѣ зненаниджено всѣхъ муриновъ. Сумно и то-тѣмъ больше, що навѣтъ прави-тельство глядитъ равнодо-ушо на подѣлъ того рода и

зовсѣмъ не гадае зарадити-лихови.

Переговоры ам. прави-тельства зъ Ватиканомъ въ-справахъ филипинскихъ до-ведено мин. тыжня до кон-ца. Гордый Римъ згодивъ-ся на все, чого липше бажа-ли Американцѣ. Наслѣд-комъ сего всѣ католицкѣ монахи будутъ выгнаны зъ филипинскихъ островѣвъ, правительство Сп. Державъ-выкупитъ землѣ и всѣ по-сѣлости по цѣнѣ, яку уста-новитъ спеціальна комисія, тай знесе науку религіи въ-школахъ публичныхъ. Пов-новласникъ Сп. Державъ-губернаторъ Тафтъ вѣдѣвъ-онгоды зъ Риму до Вашингтону.

Послѣдній вѣдѣлъ фли-пинскихъ ворохобниковъ-на островѣ Лейте, зложе-ный зъ 219 люда, поддавъ-ся онгоды Американцямъ. За те на островѣ Самаръ-нема добра. Давній повстан-цѣ зборганізовали ся ту въ-тайне товариство и терори-зуютъ мирныхъ жителей. Проводиръ сего товариства-зносить ся зъ проводирами-ворохобниковъ, подпомага-ють ихъ, самовольно накла-дають податка на фармо-ровъ и купцѣвъ, интригу-ють противъ правительства и взагалѣ дѣлають больше-лиха вѣдъ явныхъ ворохо-бниковъ.

На схѣдномъ побережю-сего острова обключивъ ка-питанъ Бейкеръ двѣ розби-пацкѣ ватаги и покравъ-ихъ страшно. Бѣльша по-ловина розбѣйниковъ була-вырѣзана — прочій мусѣли-поддати ся. Така сама до-ля жде такожъ славныхъ-ватажковъ Монтольона и-Феризарда на островѣ Лю-зонъ. Ихъ обключили аме-риканскій войска въ числѣ-5000 людей и стискають, на-че клѣщами. Розбѣйкама-лишае ся одно зъ двоухъ до-выбору: поддати ся або за-гибати.

Венесуельскій революці-онисты приготавливаютъ-ся до великой битвы, якою га-дають завдати послѣдній-ударъ правительственной-арміи. Консулъ Сп. Дер-жавъ зъ Порто Кабелью до-носятся до Вашингтону, що-обѣ стороны сконцертвова-ли всѣ свои силы недалеко-Кабелью и каждой хвилѣ-можна надѣяти ся кровавой-борьбы. Становище ворох-обниковъ досить сильне. Не-давно выперли правитель-ственный войска зъ порту-Компано, а теперь обяла-ють кѣлька мѣстъ въ се-редушихъ провинціяхъ. Мимо-сего интересы чужинцѣвъ-не угроженъ нѣгде.

Президентъ Кастро, о ко-трѣмъ писали, що вже утѣкъ-зъ Венесуелѣ, сидитъ и до-си на своимъ хеткомъ стѣлѣ-ци. Сими днями выдавъ-опять прокламацію, въ-якой хвалитъ ся, що зничать-армію ворохобниковъ за-кѣлька днѣвъ. Слова и це-разъ слова, але до ихъ здѣй-

сненя дуже далеко. Прези-дентъ перебуває въ Барце-льонѣ.

Про молодого испанско-го королька ходять сенза-ційній вѣсти. Говорять буд-то бы вѣдъ часу своен ко-ронаціи, Альфонсъ XIII. зо-всѣмъ змѣнивъ ся. Зъ ма-тѣрю поводитъ ся дуже не-чемно, сварить ся и дорѣ-кае ея при каждой нагодѣ, а одного разу зъ присутно-сти кѣлькохъ слугъ, заявивъ, що прикаже выкинути еѣ-зъ корольвской палаты, на-коли не научить ся пова-жати его волѣ. Жереломъ-незгоды въ корольвской ро-дѣцѣ мають бути поны. Ко-ролева не може безъ нихъ-жити, а король ненавидитъ-ихъ цѣлою душею. Въ кѣль-ка днѣвъ по коронаціи Аль-фонсъ мавъ выговорити ся-прилюдно, що зовсѣмъ не-гадае уважати на католиц-кихъ поповъ и монаховъ. Частъ, абы они перестали-интригувати и верховодити-въ Испаніи. Король угро-зивъ навѣтъ, що и зъ Ри-момъ не буде числѣти ся, а въ разѣ потребы зѣрве-зъ нимъ всякій дипломатичній-зносини.

Тяжко провѣрити о скѣль-ко правдивѣ еѣ вѣсти. Мо-жливо одначе, що анти-кле-рикальный духъ, котрый-теперь потрясае старенькою-Испанією, дойшовъ ажъ до-трону и заволодѣвъ надъ-молоденькимъ королемъ.

Въ Римѣ померъ дня 22. с. м. кардиналъ Мечиславъ-Ледоховскій, префектъ про-паганды и дуже выльова-личность въ кругахъ Вати-кану. Помершій уродивъ ся-1823 р. въ Гѣрцѣ, въ ро-сійскій Польшѣ, высвятивъ-ся на попа въ 18-омъ роцѣ-жити, въ 1875 р. именова-но его кардиналомъ, а въ-кѣлька лѣтъ опѣсая префе-ктомъ пропаганды для ши-рения вѣры. Американскій-Русины не мають причины-плакати за нимъ, бо яко-Полякъ и римскій политикъ-здѣлавъ для насъ безлѣчъ-лиха. Нѣхто иншій лишъ-вѣдъ заборонивъ высидати-русскихъ священниковъ до-Америци, вѣдѣвъ насъ подѣ-власть католицкихъ биску-повъ и бажавъ златинщи-ти за всяку цѣну.

Оголошено вже урядово, що-вѣдложена коронаціи-англійскаго короля вѣдбуде-ся 9-го серпня с. р. Ан-глійцѣ спѣшать ся, чтобы-сохрани Господа Едвардъ-не схѣтѣвъ вмерти некоро-ванымъ. Якъ звѣсно, лѣкаръ-оперували его недавно, вытинаючи т. зв. слѣпу-кешку, чимъ продолжили-ему житя лишъ на короткій-часъ. Возможно, що за кѣль-ка мѣсяцѣвъ, а може за рокъ-треба буде коронувати дру-гого короля...

Бурскій лѣвники, по-розсмѣлявъ англ. правитель-ствомъ по безлюдныхъ остро-вахъ, зѣдѣдъти ся новолѣ до-родного краю. Ова така пар-тія Бурѣвъ загостила мин.

тыжня въ переѣздѣ до мѣ-ста Нью Йорку, де зъ вели-чезнымъ одушевленіемъ ви-тали еѣ стотысячній товпы-народа. Мѣжъ повертаючи-мѣ лѣвниками були таки, всему свѣтови звѣсній ге-роѣ, якъ генераль Кроунъ и-Веселье, оранскій ми-ністеръ Де Вилеръ, коми-саръ П. Штайнъ, командиръ-О. Дейвелъ и много иншихъ-наивызначнѣйшихъ бур-скихъ офицеровъ, котры ма-ють спроможность поверну-ти до вѣтчизны за своѣ гро-шѣ. Вѣдѣдѣшій мусѣть жда-ти на англійскій транспор-ты.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лѣпень.		
31	1	Яніна
1	2	Макрими
2	3	и Ілія пророка
3	4	7. по Сом. Симеона
4	5	Маріи Магдалины
5	6	Теофила
6	7	Бориса и Глѣба

Сегодѣшня весна и-лѣто найбогатшій на вуль-каничій выбухъ, землетря-сеня, бурѣ, гураганы и т. п. „благодати“. Нема дня, абы-не надосѣла вѣсть, що се-або те мѣсто знищено, сей-або той край навѣстиво но-ве нещасте, ту або тамъ-погибли десятки, сотки або-и тысячъ людей. Ось и дня-20. с. м. навѣстива мѣсто-Болтиморъ, Мд. така сраш-на буря и злива, якоу не-затамили тамошній жителѣ-вѣдъ многихъ лѣтъ. Гура-ганъ зривавъ дахи, пере-вертавъ деревья и телегра-фічній стовпы, валивъ бу-дѣвъ и нищивъ байдѣки. Два костелы, величезній ма-газинъ корабельного товари-ства „Мерченчѣ Майнеръ“ и-6 каменницъ завалило ся. Чого не зничила буря, до-кончила опѣсая злива. Най-больше лиха надѣлавъ гу-раганъ на мори и въ бо-лѣтиморскій пристани. Кѣль-канайцѣвъ байдѣковъ и ма-лыхъ кораблѣвъ розбило ся-або потонуло, при чѣмъ 11-осѣбѣ вгратило жите. Шко-ду обчислюють на 1,500.000-долларѣвъ.

Ще страшнѣйшій гура-ганъ, якъ доносить телегра-мы, скаженъ въ 24. с. м. въ-Кіевѣ, на Украинѣ. Лягло-въ звалищахъ безлѣчъ до-мѣвъ, каменницъ, правитель-ственныхъ будинковъ и цер-ковъ. Зъ людей погубло по-верхъ сто осѣб. Правитель-ство послало войско для о-чищення улицъ мѣста зъ ру-мовища и трупѣвъ. Шпата-лѣвъ переповненъ ранеными. Въ охрестности мѣста тако-само знищено. Шкоды ве-личезны.

Въ Youngstown, О. Во лохи зъ Румунъ и Угор-щины (Кирилѣвскоу малоу-и великою столицѣ) тако-жъ зъ Сибильскоу столицѣ) ста-рають ся о свою церковь и-священника; теуеръ нале-жать они до церкви о. Во-ленскаго, котрый мае въ-своѣй парохіи такожъ мно-гихъ Грековъ и Сирийцѣвъ.

Зачуваемо, що п. Шлянта дуже гнѣває ся за-то, що не зѣоставъ по разѣ-другій касіеромъ „Союза“ и-хоче розбити братство св. Іоана Хрестителя въ Мау-филдѣ, Ра. та вѣдмов-ляе другихъ людей вѣдъ „Союза“, бо каже, що якъ-жена умре при породѣ, то-мужъ за ню посмертне не-дѣстане — а се не естъ-правда. Такъ само неправ-доу е и те, що всѣ дѣти зъ-Мауфилдѣ, Ра. зъ „Союза“-выкинено для того, що не-платили за оденъ мѣсяць. Сподѣмосъ, що нѣхто не-схоче вѣрнати тѣмъ байкамъ, якъ пускае п. Шлянта, а-сли хто хоче довѣдатисъ-правды, нехай поспытае-предѣдателя „Союза“.

Гроуъ ударивъ он-годы въ Бруклинѣ, Н. Й. въ-переповненній людьми ва-гонъ электричнаго трамвая-стрѣткару). Сила грому вы-кинула зъ вагона одну же-ницину, наче галушку, а-прочіихъ пасажировъ такъ-спарализувала, що не мо-гли рушати ся зъ мѣсця. Доперва по кѣлькохъ мину-тахъ прийшли до себе и по-вѣтѣкали. Вагонъ згорѣвъ до-самыхъ основъ.

Нещасте въ щастю-стрѣтило селяннинъ Ляндер-на зъ охрестности Ст. Пель-тенъ, въ Австріи. Выгравъ-вѣдъ льось на гамбургскѣй-льотеріи въ высѣтѣ 70.000-марокъ. На лихо сейсѣ ль-осъ забороненъ въ Австріи, тожъ коли дознали ся о-томъ власти не лишъ скон-фіскували льось, але ще и-наложили кару на Ляндер-на. Безталанный Ляндеръ-попавъ въ розпуку и повѣ-савъ ся зъ той причины.

Влизъ Rochester, Н. Й. зъударили ся мин. ты-жня два особовѣ поѣзды зе-лѣзницѣ „Лігай Вали“. Обѣ-льбокоматы и кѣлька ва-гонѣвъ розбили ся на drob-нѣй куснѣ, а машиниста зъ-одного поѣзду погубѣ. Зъ-подорожныхъ не втративъ-нѣхто житя, але потовче-ныхъ и покалѣченныхъ па-числѣли кѣльканайтѣ.

Старинна вежа при-костелѣ св. Марка въ ита-лійскѣмъ мѣстѣ Венеціи, славно на весь свѣтъ дѣло-штуки зъ середныхъ вѣ-ковѣвъ, завалила ся мину-шого тыжня. Вежа Сула-высока на 322 стопы, ея-будову розпочали 888. а-скѣнчили 1329 року по Хри-стѣ. Румовища вежѣ завали-ли равнѣжъ славу старин-ну бібліотеку корольвскоу-палаты. У всѣхъ тѣхъ бу-дынкахъ находились рѣжній-историчній знаряды, книги, пергамены и цѣнный дѣла-штуки. Цѣла Венеція су-мѣе зъ той причины.

Яз. Капанадзе, рос. привославный священникъ-перевѣсь ся зъ Овсѣола Mills, Ра. до Cleveland, О. на мѣсце свѣщ. Степанова, що вѣдѣхавъ до краю.

Вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ-убивавъ хтось людей въ-ердельскихъ полонинахъ, а-власти не могли нѣякъ высидѣти у-бійника. Ажъ онгоды вѣдъ-крыли случайно, що убій-никами були пастухи, ко-тры выпасали худобу на-полонинахъ и... самѣ стали-ся худобою. Жаидармерія-увязнила вже всѣхъ зло-чинницѣвъ.

„Slovensky Prehled“ мѣсячникъ выходящій въ-Празѣ подае въ своѣй книж-цѣ за Юлій 1902. корот-ку але вѣрну звѣстку про-церковне положене амери-канскихъ Русинѣвъ, про-зѣвѣдъ въ Гарисбургъ и т. д.

Рядъ Аргентинскій-въ полууд. Америцѣ старае-ся теперь о перенесене Ру-синѣвъ, Словаковъ, Поля-ковъ и Чехѣвъ замѣшка-ныхъ въ Сполуч. Державахъ-пѣвнѣчной Америци — до-своего краю и хоче роздѣ-ляти мѣжъ нихъ безплатно-два миліоны акровъ землѣ. Яку політику мае въ томъ-рядѣ Аргентинскій родъ-на разѣ знати, се однакъ-певно, що справою сѣю за-явѣсь вѣдъ енергично. Ма-нувшого мѣсяця выѣхали-3 представителѣ трехъ най-большихъ славянскихъ ча-сописей пѣвнѣчной Амери-ки до Аргентины для роз-слѣдженія о скѣлько земля-до Аргентины для роз-

Показуе ся теперь, що-подчасъ страшеной ка-гастрофы въ майнахъ у-Джанстанъ, Па. погубло-20 угорскихъ Русинѣвъ. Зъ-того числа намажало 18 до-„Соединенія гр. кат. русскихъ-братствъ въ Америцѣ“.

Якійсь Демъ Кан-веръ, фармеръ зъ Мейсонъ, О. убивъ сокироу свою же-ну и 25-лѣтнього сына. Не-щастный довершивъ злочинъ-въ нападѣ божевѣдѣ.

Що е заученѣ? Змучене е выльвомъ над-мѣрного напруженія тѣла и-ума. Мязы и нервы онада-ють и если не запобѣжи-сѣму въ часѣ, стають неспо-собными до працѣ. По сѣмъ-слѣдуютъ: нервовѣ раздра-женіе, безсонница, утрата-памяти, заворотъ и нестрѣ-пѣность. Таке положене ро-бить чоловіка неспособ-нымъ до жадной тѣлесной-або умысловой працѣ а-жизне стае такожъ тягаромъ. Конечноу естъ рѣчею до-дати всѣмъ членамъ новоу-животности. Тринера Аме-риканскій Еликсіръ Горько-го Вина е одинокимъ лѣ-комъ, що мае приѣмный-смакъ и дае наибольше удо-воляющій послѣдѣкъ; оно-складаея зъ чистого при-родного вина и добраныхъ-зѣлъ. Оно додае новон, бо-гатой, теплоу крови и въ-той способъ додае нового-жизня змученому тѣлу. Панъ-Луис Apple зъ Owatoma, Minn., пише: Въ наслѣдокъ-непереставной умовоу пра-цѣ я цѣлковито подѣунавъ-на здоровлю и терпѣвъ на-безсонницу и втрату апе-титу. Я пробувавъ Тринер-а Амер. Еликсіръ Горько-го Вина зъ знаменитымъ на-слѣдкомъ! На лѣто, коли-тѣло потрѣбуе всегдашней-подмоги, нема лѣпшого лѣ-ку. На продажъ въ анти-кахъ и у фабриканта Jov. Triner, 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Зъ рукъ женщины по-гибли въ Карбондейлѣ, Ил. властительнѣ пѣвелчонкоу-копальнѣвъ угля коло Аранвилъ, два брата Джоберты. Позно-въ нощи повернувъ старшій-Джобертъ зъ своимъ братомъ-домѣвъ и почавъ домагати-ся вечерѣ. Бувъ пьяный, мовъ безрога, тожъ жена-стала ему дорѣкати. Розлю-ченный мужъ почавъ товчи-вокну, тарелѣ и що лише-алопавъ у руки, а на кон-ци кинувъ ся зъ пѣстукѣми-и до жены. Она замкнула-ся тодѣ въ спальнѣ, а коли-явноуца вываживъ дверѣ тай-зновѣ заатакувавъ еѣ, стрѣ-ляла зъ револьвера и уби-ла его на мѣсця. Теперь-кинувъ ся на братову мо-лодшій Джобертъ, асѣи вѣдъ-униавъ безъ душѣ, влученый-кулькоу въ саме сердце. По-томъ дѣлѣ женщина вѣдѣ-ся сама въ руки властей. Судъ присяжныхъ увѣль-нивъ симъ днями обжаова-ни вѣдѣ вина и кары.

Греко-кат. свяще-никъ хрватскій Ник. Гула-ничъ (зъ Крижевацкоу епар-хіи) заложивъ хорватску-церковь въ Cleveland, О.

СОЦІАЛІЗМЪ

— а —

робѣтниче пытане.

(Бенець.)

Положене въ Америкѣ.

Конкуренційна система вытворила въ томъ краю тѣ самыя наслідки, що и въ другихъ краяхъ. Исторія дае намъ примѣры однаковой натуры зъ усѣхъ державъ. Політична продажность въ Сполуч. Державахъ есть больше алярмующимъ фактомъ нѣжъ была она въ Франціи за часѣвъ панованія Людовика XV. Уряды можна ту купити; выборчіе голоса можна купити и спродати. Честніе люди выцофалися зъ політичного життя, бо совѣсть не позволяе имъ подлгати такимъ способамъ обдурюванія людей и зъ той причины не мають видѣвъ поощренія при выборахъ. Мѣйскіе рады складають ся зъ коринмарѣвъ, шулерѣвъ, людей о низькихъ забаванкахъ и о найпоганѣйшихъ характерахъ. Богатство громады съ чимъ разъ скорше въ рукахъ нечисленною класъ властителейъ. Говоримо ту зъ обуреніемъ про корольствъ, цѣсарѣвъ, князѣвъ, а мало котрый край може похвалити ся такъ великимъ числомъ монархѣвъ, якъ нашъ край розтрубленой „свободы“. Доходы Ракефелера рѣвноважъ ся пенсіи вѣсьхъ коронованыхъ головъ въ Европѣ. Богатство американскихъ капиталистѣвъ подковае ся що три роки, а зъ того выходитъ, що за кимъ мине колькавайтъ лѣтъ двайцѣтого столѣтїа, колька тысячъ родящъ богатѣвъ загарае въ посѣданіе цѣлый край водъ океану до океану, водъ заливѣвъ на полудни до великихъ озерѣвъ на пѣвнѣ.

Варвары зъ надъ балтійского моря збѣгли ся на гарній провинціи римской державы и зничили працю поколѣнь. Але вѣщунами и творцами новою господарки въ Сполуч. Державахъ, котріе мають подѣляти истинное капиталистичной господарки, не прійдуть зъ холодныхъ краевъ, ані не надплывутъ кораблями зъ далекого востоку — они выринутъ зъ хатъ наймитѣвъ, зъ варстатѣвъ и фабрикъ, зъ кузнѣ и копальняныхъ норъ, щобъ зъ мѣйскихъ мурѣвъ занести богию свободу въ найдалѣйшіе закутки краю та, щобъ спровадити шасте на меншакѣвъ, яке нови цивилизація запоручитъ загальнѣ, если усуне ся систему приватной господарки.

Сутельность людского умыслу.

Капиталисты закидуютъ социализмовъ, що за его господарки вытворѣтъ побольше съ двайцѣкратно и що зъ той причины суспѣльность буде посѣдати надѣры предметовъ для заспокоенія потребъ, а се буде шкодливѣе, якъ нужда. Кажуть они, що незнайный човѣкъ стае лѣнливѣмъ и осалымъ, що отже зведе культуру на нѣщо. Послѣ ихъ гадки човѣкъ мае лишь тѣлесній забаванки а забувае цѣлковито про умысловій потреби.

Але такъ не есть. Свѣтло людского умыслу пробивае ся зъ усѣхъ его дѣлъ. Пробивае ся оно въ часѣхъ великого Демостена, що своею вымовкою порывавъ политикѣвъ Греціи. Пробивае ся оно въ мовѣхъ Цицерона, наибольшого римского бесѣдника — и въ творѣхъ Рафаэля, Філіаса, Гомера, Мильтона, Байрона, Мозарта, Шевченка и т. д.

Маестатъ людской души бе въ очи своею великостю, коли давимо ся на творы штуки и науки, на здобутки новочасного посту, на вѣсь мысли и мріѣ, що записанъ золотыми буквами въ исторіи цѣлого свѣта.

Людскій умъ не можъ замкнути въ межахъ просторони и часу. Вонъ есть чинный въ кождѣмъ періодѣ часу и на кождѣмъ клатчику землѣ. Вонъ здѣй мае ся на крылахъ мысли, до тыхъ вѣдаленыхъ звѣздъ, котрыхъ лучѣ мусѣли бороти ся зъ грубыми перетвами атмосферы, заки достали ся до землѣ. Нашъ умъ дошукать ся правды, що тѣ медви замѣтній пятна въ небесныхъ просторахъ, не суть нѣчимъ ишимъ, якъ свѣтящими, небесными тѣлами и блискучими сонцами. Людская мысль може дойти до безграничныхъ, вѣдаленыхъ просторѣвъ, може означити вагу небесныхъ тѣлъ и вымѣръ ихъ вѣдаленія. Може она поглублювати вѣсь свѣтъ, планеты и констеляціи, якій блукають въ незмѣримыхъ на позѣрѣ просторахъ, до котрыхъ не дойде нѣколи людскій звукъ ані не закаламугитъ сушокою. Людскій умъ въ силѣ поднати ся понадъ палаючі просторы, понадъ темній крышны, до котрыхъ не прорѣшь ся нѣколи сонный лучъ, а надъ котрыми залегла чорна, страшна нѣчь.

Кобы то вся власть правительства, вѣсь силы суспѣльности зхосновано на дальшій розвѣдъ выродного генія. Миліоны великихъ гевіѣвъ пропало для людскости задля недостатку. Неоденъ Гомеръ, неоденъ Шевченко змарнувавъ ся въ нуждѣ и пониженіи, не лишаючи людскости въ спадщинѣ овочѣвъ своей могучости. Неоденъ Рафаэль, неоденъ Мозартъ провѣвъ свое жите въ закуткахъ сѣльского життя, або загинувъ въ закамаркахъ великихъ, фабричныхъ мѣстѣ, не лишаючи ані слѣду своей гевіальности.

Розвѣдъ гевіѣвъ зависѣтъ водъ сиріючихъ водносинѣ мысли и образованія ся, а теперѣшня система суспѣльной господарки дае спроможность выробленія ся способностями лишь малому числу здѣбныхъ робѣтничѣвъ. Помѣжъ миліонами людей, що не мали нагоды записати своихъ яменъ на карткахъ исторіи, мусѣли знаходити ся умыслы могучей силы.

Попробуемъ только звольнити людского духа зъ кайданѣвъ безнастанной праці и клопотѣвъ о естество и не павдовѣвъ нашъ край зановити ся фильозофами и природниками, поемами и бесѣдниками, малярами и рѣзъбарами. Скоро збѣжаримо зъ себе неволю пайму и політику упривілежованыхъ класѣ, занежъ въ короткомъ часѣ гевіѣвъ людского духа такіи про якіи напимъ попередникамъ навѣтъ не приснило ся. Тогдѣ поднесемо ся на орлиныхъ крылахъ посту до ясныхъ водѣръ неба, зазвенитъ пѣсня свѣтлыхъ ангелѣвъ на честь побѣды духа, а усмѣхъ доброго Бога, розрадуваного зъ людскимъ розсудкомъ, пропенитъ тогдѣ нашъ шастливый край водъ краю до краю.

Стефанъ Маляръ.

Мухохватъ.

Послѣ „Н. У. Ж.“

Не все-жъ намъ жити своимъ власнымъ разумомъ, ча сами треба его зачерпнути водѣ другихъ, хочъ бы и чужихъ намъ людей. На сей разъ послушаймо Американа, яку вонъ выводитъ науку для людей отъ хочъ бы зъ такой дробнички, якъ мухохватъ, то есть зъ такого липкого паперу, посыпаемого цукромъ, на котрый имають ся мухи. Мы вѣсь бачили такій мухохватъ, то-жъ тымъ цѣкавѣйше вартало бы послушати исторіи Американа. Ану но, що вонъ розказуе про той мухохватъ? А розказуе такъ:

Исторія, яку вамъ, добрый люди розказуе, не здумана, а правдива. Однѣ човѣкъ розложивъ на столѣ своей комнаты мухохватъ. Вонъ завважавъ, що кождого дня той папѣръ вкрывавъ ся чимъ разъ большимъ числомъ чорныхъ, малыхъ пятенъ, а кожде пятно говорило про трагичный конецъ мухи. Одного дня ставъ вонъ приглядати ся уважно тому мухохватѣ та тымъ нещасливымъ, погибшимъ мухамъ. Тогдѣ надлѣтѣла одна муха, сѣла на краю паперу, покушала зрадливой липкой массы и водлѣтѣла. Друга муха вчанила такъ само, але опѣсля смѣло поступила впередъ и застригла, сцѣплена мовъ клѣщами липкою массой. Инша муха надлѣтѣла впрѣсть зъ горы и сѣла въ саму середину мухохвату. Би пріятне бренькане перемѣнило ся въ голосный, свѣвучій звѣкъ, що выражавъ безпомѣный гнѣвъ истрахъ.

Коли мухи сѣдали на той мухохватъ, имали ся и гинули въ водмѣнный спосѣбъ. Однѣ зъ нихъ били крылами хвильку або двѣ, та хита на те, щобъ якъ найскорше загрузнути въ липкой масѣ. Декотріе посѣдали больше интелігенціи, бо коли завважали въ якомъ находять ся небезпеченствѣ, высилали ся станути на кончикѣхъ своихъ тоненькихъ ногѣ, щобъ опѣсля водлѣтѣти. Декотріе мусѣло удало ся выдергити зъ обѣймѣвъ смерти, але се могли лишь завдячувати надмѣрной силѣ мушкулѣвъ и сильной воли.

По большій части мухи гинули, хочъ яка ихъ была борба о ратунѣкъ. Звычайно тѣ, що мали ще на столько силы до сякои таковой борбы, повзали вадовжъ паперу, тигнуху свои тяжкіе ноги и липкіе крыла, потыкаючись о трупы своихъ товаришѣвъ, на котрыхъ сподѣвались найти опору ратунку. Але надармо.

Човѣкъ той слѣдивъ тѣ мухи, ихъ роличного рода зъусили, ихъ водмѣнный конанія, довгу борбу однихъ, а скорый конецъ другихъ. Бувъ се досытъ интересный видѣ.

Але що наибольше интесесувало того човѣка, то дурнота мухъ, а головное те, що жадна зъ нихъ не потрафила нѣчого навчити ся зъ судьбы другихъ, розтягивае же на липкой масѣ мухохватѣ.

Очевидна рѣчь — говоривъ самъ до себе човѣкъ — що тѣ мухи не мають наименшого понятія, що тако думать або выводити зъ чого-съ лѣккъ вы новки. Адаже-жъ кожда муха, коли

наблѣжати до мухохвату, муситъ заиримѣти, колько тамъ трупѣвъ другихъ мухъ. Кожда зъ тѣхъ мухъ, коли перелѣтае коло або надъ мухохватомъ, муситъ бачити борбу другихъ мухъ, ихъ зъусили, ихъ проймаючіи, передсмертныи зѣкъ, а однакъ кожда зъ нихъ такъ инае ся до паперу, до содѣлки, липкой массы, щобъ полизавши ее, згинути. Менѣ выдае ся, що кожда дурна муха думае, що она не згине такъ якъ другіе гинутъ. Кожда зъ нихъ у-авляе собѣ, що якъ лишь сѣде на папѣрѣ, сейчасъ водлѣтѣтъ. Може бути, що декотра зъ тѣхъ мухъ заиримѣтѣла, якъ другіе мусѣло удало ся случайно выдергити зъ мухохватѣ и втечи зъ обѣймѣвъ смерти.

Страхъ, якій ги мухи дурны! И чому они идутъ самохотѣ на неминучу смерть? Чому не втѣкаютъ зъ той комнаты, если могутъ, а би вѣдѣли, чому не сторонитъ водѣ того мухохватѣ?

Коли човѣкъ выговоривъ тѣ слова, жалѣючи мухъ, насадилъ капелюхъ на голову и лѣйшовъ зъ комнаты, лишаючи мухи пѣхъ власной судьбѣ.

Вонъ завернувъ въ правую улицу, опѣсля скрутивъ на лѣво, перейшовъ малѣй водѣтъ, а тогдѣ самъ найшовъ ся на мухохватѣ, на котрый имають ся людскіе истоты.

Вонъ стоявъ въ „салонѣ“, при „барѣ“, а передъ нимъ чарка виски.

Теперь мы стапемо слѣдѣти того човѣка такъ якъ вонъ слѣдивъ мухи на мухохватѣ. Що дѣе ся зъ тымъ човѣкомъ въ „салонѣ“? Точнѣсенко те самое, что зъ мухами на мухохватѣ.

Однѣ човѣкъ опирае ся о край привычки пиять виски, не одну чарку и водходитъ, точно якъ се вчанила выжъ згадана муха, що прилетѣла на берѣзѣ мухохватѣ, полизала солодку, липкой массы и утѣкла.

Сей човѣкъ, та правдива людская муха, що выпила чарку и водѣйшла, она въ часѣ певно назадъ поверне повторити те самое.

Другіе люди, що зближати ся до того горѣвчаного мухохватѣ, сейчасъ бредутъ далѣе въ той пекуцій пыль. Людскій жертвы, що сѣдають на горѣвчаный мухохватъ, боргакуютъ ся на рѣжній лады, вымираютъ въ водмѣнный спосѣбъ, та терпѣли розличній муки, а лишь декотрымъ удасть ся втечи.

Декотріе людскіе мухи, що осѣдають на горѣвчаномъ мухохватѣ, борются ся слабо противъ навичѣвъ, что ихъ вхонили въ свои обѣимы; але невдовзѣ упадають. Иншіе не даютъ ся досытъ довній часѣ. Лишь кончниками ногѣ доторкають ся мухохватѣ. Они держатъ ся своимъ тѣломъ просто, а якійсь часѣ чуютъ навѣтъ горѣдость въ своемъ нутрѣ и звать себе „умѣрковаными пѣками“.

Але ихъ ноги стоятъ вже на мухохватѣ и есть се лишь пытаніемъ часу, коли ихъ тѣло и разумъ упадутъ, а тогдѣ вже конецъ борѣ.

Дехто втѣкне водѣ горѣвчаного мухохватѣ, а тогдѣ иде помѣжъ другихъ и каже, что виска ему нѣчто неškodитъ. Така людская муха потрафитъ наконтіе пѣбольше зла. Она иле другихъ

да виски, а певна рѣчь, что

скорше чи позѣйше она сама тамъ верне.

Коли хто зъ вѣсь зайдѣ до „салону“, або до якого небудь мѣстѣ, де настѣвлѣный мухохватъ, на котромъ порозтыганы чертѣ мухи, ии пригласѣе ся борѣ мухъ, ихъ терпѣнныи та ихъ страшному, повольному кованю въ липкой масѣ, котра ихъ такъ подѣтупно и фалшиво принадила.

Тогдѣ певно кождый зъ вѣсь стане чудувати ся безмежной дурнотѣ мухъ, що самохотѣ лѣзутъ на неминучу смерть.

Не наслѣдуемо и мы въ напѣмъ житію той дурноты мухъ.

С. М.

Дописи.

32. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Зъ галицкой сойму.

Руска гимназія въ Станиславѣ не буде на разѣ заснована! И ся однокорысть, яка мала выйти зъ той „последней пробы“, г. е. изъ того, что рускіе послы берутъ участіе въ нарадахъ польского сойму въ Галичинѣ, — и та послѣдняя корысть водпаала. Большинство соймовой комисіи, яка записала ся сего справѣ, зложено зъ польскихъ загорѣльцѣвъ, сказала: наиперше треба засновувати польскій гимназіи, бо они переповнені, а на рускіе прїидѣ черга на самѣй конци, тогдѣ, якъ Поляки будутъ уже все мати. Не помогли выводы посла Барвіньского, а навѣтъ промова митрополита гр. Шептицкого, котрый остерѣгалъ своихъ братѣвъ — польску шляхту, абы дала Русинамъ гимназію въ Станиславѣ, бо водмова дасть въ руки средство до агітаціи „неспокойнымъ духамъ“, а на тогдѣ готова але выйти польска шляхта... Навѣтъ ся прихильна рада не помогла, Поляки водмовили Русинамъ такой дробничѣ, якъ гимназія, на котру навѣтъ не дае грошей самъ край, а правительство.

Може се и лучше... Може таке поступоване нашихъ братѣвъ порѣбѣтъ освѣдомитъ — не рускіе послѣды и политикѣвъ, бо тѣ готовіи ще колькасотѣ „последнихъ пробѣ“ робити, але руского хлопа, може такій факты переконаютъ, его что водѣ Поляковъ, хочъ бы и демократичной масти, нема Русинамъ абсолютно чого ждати, что треба собѣ самому силою взяти, коли хочемо что мати...

Зъ парадъ надъ заснованіемъ руской гимназіи въ Станиславѣ вышло то, что и те шло зъ мысла, якъ то центральное правительство въ Вѣдн водитъ рускіе „оппозиціонныи“ послѣды мовъ телѣтъ на мотузку. Коли въ осени 1901 р. рускіе послы взяли назадъ на колька днѣвъ свое нагле внесене про галицкіе выборы до сойму, ратуючи тымъ президента министровъ Керберъ зъ клопоту, то хвалили ся явно и тайно, что за ту „честность“ обѣцая имъ министеръ засноване руской гимназіи въ Станиславѣ. А теперь, на нарадахъ школьной комисіи, почувли мы заяву, что центральное правительство е на разѣ противне заснованію гимназіи, бо нема рускіхъ учительскихъ силъ, то значить по нашому, что рускіе учителя учатъ по польскихъ гимназіяхъ, а кола бѣ ихъ позабравъ до руской гимназіи, то польскихъ дѣтей не було бы кому вчити.

Про те, что галичскій видѣтъ красивый не выплативъ товариству „Пресвѣтъ“ за 1901 р., черезъ те, что польскимъ панамъ не подобало ся выдана „Пресвѣтъ“ книжка Льволина Цегельского: „Русь-Украина и Москвитина“, — а вже вѣсь писавъ. Въ той справѣ высказала „Пресвѣтъ“ петитиву до сойму, абы соймъ санкціювалъ ухвалу красной водѣлу, але польскій соймъ перешовъ надъ сего петитиву до деинного порядку...

За те готовъ нашъ Поляки упасивати гарнимъ „здобуткомъ“, Школьная комисіи ухвалила, абы въ

галицкихъ гимназіяхъ наука руской и польской мовы була обовязкова. Може дехто зъ рускіхъ патриѣвъ буде сымъ одушевляти ся... Та-жъ наша мова буде поставлена въ школахъ на ровнѣ зъ польской та нѣмецкой, та-жъ... Поляки познакомятъ ся зъ нашою литературою, наукою, будутъ пастъ мати за культурный парѣдъ, навчатъ ся цѣни ти нашъ духовый дорѣбокъ... Коли бы хто не знавъ Поляковъ и ихъ горячихъ бабѣвъ, стерти Русинѣвъ зъ лица землѣ, то може и повѣривъ бы въ се. А такъ что се значить? Коли польскій панъ змо-жеть доказати урадовыми свѣдо-ствами, что они вѣмѣютъ по руски, то тогдѣ вытиснутъ насъ зъ усѣхъ позиціи, які мы записали доси. Гдѣ во всѣхъ парадныхъ школахъ зъ рускою выкладкою мовою будутъ Поляки, учителя руской мовы по польскихъ гимназіяхъ, а навѣтъ учителями въ рускіхъ гимназіяхъ будутъ Поляки, урядниками въ тыхъ урядахъ, де треба знати руску мову и де доси можѣтъ примѣстити ся Русинѣ, будутъ Поляки!...

Однимъ словомъ: вѣдѣи, де доси Русинѣ въ иля свои рускости можѣтъ найти кусенъ хлѣба, тамъ розсѣдѣтъ ся Поляки...

Зъ Буковинскѣмъ Руенъ.

Що буковинскій Русинъ помялованъ австрійскою черно-жовтою барвою, се вѣсьмъ давна зѣвѣтна рѣчь. Рускій мужикъ на Буковинѣ кождого ц. к. старосту вважае своимъ богомъ, а яку рангу въ його уявъ має цѣсарь, се вже и означати годѣ. А руска интелігенція, рускіе послы на Буковинѣ, замѣсти ницѣти ту льовальность, ще пѣкали еѣ. Не було на Буковинѣ зборѣвъ, де не свѣдали бы „многая дѣла“ цѣсаревъ и вѣсьхъ властѣвъ, нема читальнѣ, де не було бѣ цѣсарского портрѣту, въ буковинскорускіхъ газетахъ не найдѣте нѣ одного слова, котре наводило бы хлена на думку, что правительство, урядники, папы, — се не його прїятель...

Хочъ тутъ треба зробити малу увагу. Это правда, выходили на Буковинѣ и такіе газеты, что хлопны правду говорили, и такую газетою була „Правда“ Вячеслава Будзиповского, „Антихристѣ“ Осипа Шинтика, а и теперь выходѣтъ тамъ революціонная газета „Гасло“, але буковинскій патриѣтъ на вѣсь тѣ газеты дивили ся языкомъ и, де могли, подѣставляли имъ ногу. А въ „патриѣтичныхъ“ рускіхъ газетахъ, въ „Буковинѣ“ и „Русской Радѣ“, лѣшь льовальность тѣй льовальность...

Але послѣдними часами однѣ зъ буковинскихъ послѣвъ, баронъ Никола Василько, критиковалъ перазъ у парламентѣ буковинскѣе правительство, что очевидно буковинскимъ панамъ не дуже припало до сердца. То же коли зойшовъ ся на парадѣ буковинскій соймъ, де Василько такожъ послѣе, то они постановили на пѣмъ и на Русинахъ за се помѣстити ся. Нѣдчасъ нарадѣ сойму урядуютъ такожѣ рѣжній соймовой комисіи, до котрыхъ послы выбираютъ зъ помѣжъ себе членѣвъ. Передъ выборами до тыхъ комисіи подпопѣкой соймовой клѣбы порозувываютъ ся, кого vybrати. Та сымъ разѣвъ Нѣмѣвъ, Волохи, Поляки и Жиды, що злучили ся въ буковинскѣмъ соймѣ противъ Русинѣвъ, не пытали ся зовѣмъ рускехъ послѣвъ, кого они зъ помѣжъ себе хотѣтъ выслати до соймовыхъ комисіи, а vybrали тыхъ, кого самъ хотѣли и при тогдѣ Василько поминали зовѣмъ. Супротивъ того рускіе послы заявляи, что не возмѣтъ въ соймовыхъ нарадахъ участіи, и опустили соймъ.

Щобъ розповѣсти народѣвъ, о что хотѣтъ, скликали рускіе послы до Черновицѣвъ вѣче, на котре прїишло колька тысячъ хлопѣвъ. Але шкода ихъ труду, бо не чули они тамъ нѣчого кромѣ той одной „мудрости“, что въ краю нашъ тиснууть, але въ Вѣдн нашъ „тато“ пѣсть оборонити. И вѣче высказало чоловѣтну телеграму до цѣсаря и до президента министровъ Керберъ...

Такъ и пригадуютъ ся Франковіи

„Тамъ стовпъ стовпъ черно-жовтѣй, при нѣмъ рускіхъ людей ровты, православныи и папѣсты, прѣстѣ, вѣченіи и юристы. Сами бѣуть ся, якъ вороны, передъ стовпѣмъ бѣуть поклонѣ, а хто о стовпѣ чоловѣ: гримъ! — копне того, що за нимъ.“

... Говорятъ: ой свѣтѣку, мы робимо політику, покѣрпѣнью, якъ той трусь, спасасмо бѣдну Русь.“

14. Листопа, 1902 р.

М. Л.

Зъ Grassy Island. Pa.

Водѣ коли свѣтъ свѣтѣмъ и люде людыми, все бывали и бывають на свѣтѣ: нѣна-вистѣ, неагода, гнѣвъ, свар-ни и битка. Причинами то-го лиха бывають набѣдѣ-ше лакѣмство и горѣдость, човѣка. Лакѣмство хоче все для себе а другому до-бра не жити, горѣдость хоче панованя; а що нѣхто не хоче добровольно своего дѣти, нѣхто подѣ пановане другого пѣти не хоче, зъ то-го походитъ ненавистѣ и неагода межѣ людыми. Але то-то лихо не походитъ водѣ Г. Бога, только водѣ на-шихъ недобрѣхъ священи-ковъ. Водѣ коли зачали сво-иновъ недѣларковъ по плей-захъ и родѣ дурити и на-споку сторону записувати, водѣ тогды люде зъ напѣмоу плейзу ходѣтъ по скваерахъ. Хочъ и страйкъ, то не дба-ють ничъ на то, бо ихъ гнѣвъ научилъ тотѣ твердѣ-лобы, чтобы тыхъ, что суть своѣй церкви вѣрній и сво-иу народу, згубити зъ лица землѣ. А треба знати, что якъ декотріе Русинѣ дали си занести тому визитато-рови то приходили до го-телю хрупѣного (якъ го зовутъ нѣмѣй честній нара-фіане), то имъ по два разы зафундувавъ, а на тыхъ, що ся не хотѣтъ дати звести на злу дорогу стали рѣжній еѣти заставляти. Однѣ го-сподарѣ, що прїйшовъ зъ краю може три мѣсѣнцѣ, за-плативъ у скваера 10 доллѣ-рѣвъ, а за что? Якъ знате теперь при страйку свѣдѣвъ собѣ зъ хлопцами и зъ га-здами и грали въ карты, а тѣи записники визитато-ровѣ вышѣвъ и забивъ иса. Той прїйшовъ и гварѣтъ: по что ты, човѣче пѣса-бивъ? а вонъ водѣвѣвъ, что вонъ забѣ вѣсьхъ ради-калѣвъ якъ и того пѣса за-бивъ; тѣи цѣповѣ заскар-живъ того господарѣ, же го выкинавъ, же му поѣвъ с. . . . б. . . а тому не е правда, бо му не повѣвъ, а вонъ на то присягѣ и зъ зво-иновъ жѣвѣнокъ. Такъ вонъ повѣдавъ, что присяги мо-же бодай якъ на фалпѣ, только, чтобы въ сердци не мыслѣвъ то за то Богѣ не скаре... То ся люде при-смотте на тыхъ твердѣру-сѣвъ: пернѣ нашъ народѣ боавъ ся присяги а теперь такъ присячи, якъ ми скля-ти пѣвы выпити, бо лѣтѣн-скій бѣпопы водѣустѣвъ, бо вже на такихъ онукань-ствахъ ходѣтъ и ходѣтъ бу-дуть.

Вас. Палагонскій.

Зъ Rosthern, Sask. Canada.

Недавно тутъ въ костелѣ французкомъ говоривъ поѣвъ французскій казане для Ру-синѣвъ, а потѣмъ казавъ тое одному човѣковѣ тол-кувати на руске. Говоривъ, что Русинѣ мусѣтъ належа-ти подѣ французскихъ по-пѣвъ и бискупа, бо рускіе не мають. И чи се не вѣсды, что въ Галичинѣ есть толь-ко рускіхъ священиковъ, 2 епископы и митрополитѣ, а въ Канадѣ французскій по-пы для Русинѣвъ проповѣ-ди черезъ тлумачѣвъ гово-рять!

Варвара Катериничъ.

Сема головна конвенція РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ВЪ JERSEY CITY, N. J.

(Копія).

По вечеру сечасе выбрало комісію скрутаційну до нагляданя, щобы не було опуканства при голосованю, до котрой ввійшли пп. Ю. Вретьакъ зъ Шенандору, Па., Ем. Шпакъ зъ Carnegie, Pa., Ив. Сабать зъ Yonkers, N. Y., К. Кирчовъ зъ Jersey City, N. J., М. Югасъ зъ Scranton, Pa. и М. Грацонъ зъ McKeesport, Pa. Опосля пороздавано картки вѣсьмъ управненимъ до голосованя и то въ той способъ, що каждый доставъ только картокъ скільки мавъ голосовъ. Марковане картокъ и раховане голосовъ тривало больше 2-годинъ. Комісія скрутаційна здала по обрахованю голосовъ таке справоздане*).

На председателя достали голосовъ:
О. Стефановичъ 45
п. Емил. Шпакъ 10
о. Вончевскій 13.
На мѣстопредседателя достали голосовъ:
п. М. Кравчашинъ 25
„ К. Кобанъ 4
„ Ем. Шпакъ 6
„ Ив. Посыпанко 24
На урядъ секретаря достали голосовъ:
п. Сем. Ядловскій 28
„ Вас. Гришко 10
„ Д. Д. Парчъ 38
На урядъ касіера впало голосовъ:
на п. Ив. Гюву 25
„ „ Ив. Парляка 6
„ „ Ал. Шаршона 27
„ „ Ю. Вретьакъ 19

Вѣсь видѣловъ достали выбранный майже одностолно, бо липъ декотрой делегаты и урядники ставили своихъ кандидатовъ на видѣловыхъ, але они достали липъ по пару голосовъ.

Те саме треба казаги про кандидатовъ на членовъ контрольной комісії — хіба що на мѣсце зрѣкшого ся о. Ардана зобраны выбрали о. Подгорецкого зъ Jersey City, N. J.

Ввиду сего до нововыбраного уряду „Р. Н. Союза“ ввійшли:

О. Микола Стефановичъ, председатель,
Микола Кравчашинъ, мѣстопредседатель,
Денисъ Д. Парчъ, секретарь,
Семенъ Ядловскій, заступникъ секретаря,
Алексій Шаршонъ, касіеръ.

Выдѣловы:

Михайло Турокъ, Денисъ Голодь,
Андрій Добонъ, Михайло Пачута,
Михайло Грацонъ, Иванъ Сабать.

Заступники Выдѣловыхъ:

Алексій Горбалъ, Михайло Югасъ, Емиліянъ Шпакъ,
Александръ Вавельскій, Микола Добровскій.

Члены контрольной комісії:

О. Микола Подгорецкій, Кость Кирчовъ, Иванъ Гардый.

Теперь председатель зачитавъ поочередно каждого зъ нововыбранныхъ урядниковъ чи приймають свой урядъ ва що вѣсь дали водповѣдь, що приймають кромѣ п. Ем. Шпака, що зрѣкъ ся уряду заступника видѣлового, на котрый его выбрано. Ввиду сего заявы п. Шпака выбрано на его мѣсце п. И. Бурштина, а кола в той зрѣкъ ся — выбрано п. Костя Кобана, котрый сей урядъ принявъ.

Секретарь „Союза“ п. Д. Парчъ принявъ свой урядъ подъ условіемъ, що ему буде подвысшена мѣсячна платня на \$50.00 на що конвенція згодила. Такъ само згодила конвенція платити касіеру \$100.00 рѣчно за его роботу, а зарозомъ поручила ему якъ такожъ секретарю и председателю, щобы якъ найскорше постарались о водповѣдній бонды за себе и щобы якъ найскорше могли перебрать дѣловодство „Союза“.

Опосля ухвалено выдлатити п. Алексію Ворисъ зъ Maufield, Pa. (на подставѣ двохъ свѣдоцтвъ лѣкарскихъ) \$100.00 зъ причины утраты одного ока.

Рѣшено такожъ, що асигнату для русскихъ студентовъ у Львовѣ має выдлатити нововыбранный касіеръ п. А. Шаршонъ.

Тутъ заявивъ о. Стефановичъ, що мусить водѣздити домовъ и поправавши зобраныхъ на конвенції теплыми словами заохоты до працѣ для добра руского народа — полишивъ о. Вончевского заступати свое мѣсце (бо оденъ зъ мѣсто-предс. бувъ хорый и другій зрѣкъ ся уряду), а самъ водѣхавъ домовъ.

Въ справѣ „Р. Н. Дому Емиграційного въ Америцѣ“ записи слѣдуючій ухвалы:

1) Принято до вѣдомости справоздане секретаря и касіера; зъ днемъ 6. Юнія 1902. станъ касы выносить \$693.30.

2) Принято до вѣдомости статуты тов. „Р. Н. Домъ Емиграційный въ Америцѣ“, котры были затвердженъ еще 2. Сѣчня 1901 р. на конвенції „Дому Емиграційного“ въ Джерси Сити, Н. Дж.

3) Затверджено давный комитетъ товариства на ново зъ тымъ, що замѣсть о. Вончевского теперь о. Стефановичъ яко председатель „Р. Н. Союза“ входитъ въ складъ комитету товариства розомъ зъ давними делегатами зъ рамени „Р. Н. Союза“ а то: Лазоромъ Сиروتякомъ и Иосифомъ Ковальомъ.

4) „Р. Н. Союзъ“ принявъ сталъ покровительство надъ „Р. Н. Домомъ Емиграційнымъ“ и въ той цѣли ухвалено, щобы каждый мѣсяцъ „Союзъ“ и братство старали ся зобрать водъ каждого dorosлого повѣ...

* Тимъ, що достали липъ по кількыи голосовъ, скрутаційна комісія не брава въ рахунокъ.

ного члена „Р. Н. Союза“ бодѣй 50 центовъ на рокъ на „Р. Н. Домъ Емиграційный“.

5) Ухвалено одностолно купити въ околици Нью Йорку порядній свой власный домъ подъ назвою „Рускій Народный Домъ Союза“ и на власность „Союза“, котрый буде приносить доходъ „Р. Н. Союзу“ и въ котромъ за оплаченемъ ренты буде мѣгъ бути помѣщений такожъ „Р. Н. Домъ Емиграційный“.

6) Згодижено ся, щобы головная конвенція „Р. Н. Дому Емиграційного“ водбувала ся при концѣ головной конвенції „Р. Н. Союза“.

На руску церковь въ Jersey City, N. J. за безплатне водступлене галъ на наряды конвенції рѣшено выдати зъ касы „Союза“ даръ въ сумѣ \$50.00.

На томъ закончено засѣдане VII. конвенції „Р. Н. С.“ въ Jersey City, N. J. въ субботу дня 21. Юнія 1902 року, о 7-ой годинѣ рано, почѣмъ слѣдувала выплата делегатомъ конвенції и урядникомъ „Р. Н. Союзу“.

О. СТЕФАНОВИЧЪ,

СЕМ. ЯДЛОВСКИЙ,

ВАС. ГРИШКО,

секретарь.

Дописи.

Зъ West Troy, N. Y.

Пишу вамъ дорогой братя, що у насъ теперь е добрый порядокъ. Якъ доводго не мали мы священника, то люде ся баламутили и крутили, не знали, що робити, але приѣздили тутъ до насъ оо. Подгорецкій зъ Jersey City, N. J. и Тимкевичъ зъ Йонкерсъ, Н. Й. и тин намъ помагали що могли. Такъ само выбрали мы нову раду, а хотъ водъ старого уряду достали мы липъ 26 долларовъ, то о парю мѣсяцѣвъ зложили мы въ церковной касѣ 500 долларовъ готовыхъ грошей. Такъ само маемо своего сталого священника; тожъ тримайте ся люде разомъ, а не щобы оденъ тягнувъ на парославне, другій на унгарске, а третій и самъ не знае на яке. Во другій на роды тримайте ся кунъ, тримайте ся своего, а не чекають чужихъ боготъ якъ декотрой нашъ Русины. Недавно приходитъ до мене оденъ чововѣкъ и зачинае говорити по унгарски. — А звѣдки вы чововѣче? питаю ся его. — Та одъ Горицѣвъ. — Чомужъ ты говоришь по унгарски? — Та я ся такъ научивъ въ Пенцилвеніи. И видите, добрый люде, який нашъ народъ — своего не тримае, заразы па чуже пристане.

Робота у насъ иде добре и вѣсь заробляють добрый грошѣ. Сѣтъ тутъ досѣтъ и дѣвчатъ, що мають по 500 и по 1000 долларовъ по банкахъ.

Теод. Вовкъ.

Зъ Gleichen, Alta., Canada.

23. м. м. въ ноци пустивъ ся дощъ и страшно гримѣло; грѣмъ забивъ Индіяна на у целѣтъ и до одного фермера вдаривъ до стайнѣ и въ оденъ мѣсть фермерскій. А Индіянка зъ того чуда, що еѣ мужа забаво, то стратилъ собѣ жите, сама зарубала ся. Дощъ вже перестали, погода, фермеры ся тѣшатъ, будутъ робити сѣно.

На дорожѣ С. Р. Р. при колѣѣ маемъ подвыснену плату, \$1.40 на день, а баове мають по \$2.25. Добре намъ ся робить, кобы липъ тотій комарѣ не кусали, а то пють кровь, лѣзутъ въ очи. Але добре, що мы утѣкли водъ тыхъ зъ краю, що здирали кожухъ, бо тамтѣ ще душій комарѣ були, а цѣй маленький, то мусимъ имъ выбачити за 2 мѣсяцѣ. А вы сестрички изъ Едмонтонъ, дайте ся чути, берѣтъ „Свободу“ тай щось дописуйте, бо вѣсь тымъ е по верхъ 200, а мало котра берете „Свободу“. Тай вы братя пускайте дописи изъ Едмонтонъ, бо вже давно нѣчо не чути про васъ.

Иор. Дастава.

Зъ Олвапту, Па.

Испытъ русскихъ школяровъ.

Въ недѣлю дня 27. с. м. о год. 1½ по полудни зѣйшли ся школьній дѣти до русской галъ на испытъ. Зъ дѣтьми поприходили родичѣ и многіи парохіяне, щобы послушати чога ихъ дѣти научили ся. Дѣтей питавъ о. Макарь зъ Мт. Кармель, Па. и мѣсцевый дякоучитель. Мило було послушати, якъ дѣти водповѣдали на вѣсь пытаня заданъ о. Макаромъ и учителемъ. Маленькій дѣточка читали зъ книжкы и мовили молитвы досѣтъ плавно а старшій здавали испыты на память зъ катехизму, исторіи Руси и географіи руского краю, (бо загалну географію и рахунки учать ся вѣсь дѣти въ школѣ публичной). На похвалу заслугуудъ удачній декламациі выголошеній старшими дѣтьми, якъ: „До Основяненъка“, „Калина“, „Хустина“, „Лелія“, „Запороже“, „Тошолъ“, „До живыхъ и мертвыхъ“ и много иншихъ. Меншій дѣти декламовали такѣжъ стихи зъ школьныхъ книжкы. Опосля заспѣвали дѣти пѣсню „Не пора Москалеви и Ляхови служить“. По испытѣ о. Макарь выголосивъ до дѣтей и родичѣвъ красную заохочающую промову и сказавъ, що если родичѣ будуть и на дальше посылати дѣти точно до школы то тымъ дадутъ имъ найдорозшій скарбъ, то естъ науку. Вѣсь присутній были довольный зъ испыту и признали заслугу учителя п. Михайла Паздрѣя, котрый не жалувалъ труда и працювалъ надъ розвоємъ школьныхъ молодѣжи. По сѣмъ были дѣти выадоруженъ образами и т. п.

Вѣсьхъ дѣтей учащало на науку 88.

Оденъ зъ присутныхъ.

Зъ Frank, Alta., Canada.

У насъ водѣ 13-ого Юлія до 16 ого падали дуже дощѣ и про тое були великій воды та позбирали мосты колѣйной и не моглисьмо достати бакекарѣвъ на уголь черезъ тое майна не робить вже два тыжнѣ. Водѣ 17-ого Юлія стало дуже тепло, сонце такъ странно пече, що колькохъ людей ажъ захворѣли водѣ такой спеки. Теперь работы есть досѣтъ: Зачала ся будувати нова дорога, то вже естъ до ето робѣтниковъ, а найбольше Таліановъ, а ще потребно досѣтъ робѣтниковъ; плата \$2.25 на 10 годинъ. Шторники дуже ся тѣпять, прибудовують сторы. Пять мѣсяцѣвъ тому назадъ було только два сторы и одна реставрація а теперь естъ колькынацѣтъ сторѣвъ и чотыри готелѣ и двѣ реставраціи. Потребно такожъ больше дѣвчатъ до работы.

Д. С.

Зъ Oil City, Pa.

Въ насъ слава Богу работа иде досѣтъ добре але то все, якъ то кажутъ, бѣдному въ очи вѣтеръ вѣе. Отъ примѣромъ лучило ся такъ: Два тыжнѣ тому народила ся одному дитина, але, вѣнь р. католикъ а оженивъ ся зъ рускою дѣвиною. Дитина була слабовѣка, а щобы дитину окрестити занесли еѣ до польского костела, бо знаете, що насъ дуже мало и не маемо спомочи ся на руску церковь анъ такъ поблизко руского священника нема.) А польскій попъ сказавъ такъ: „Jak dacie 15 dolarów, to wam dziecko okrzestzę a jak nie, to nie“.

Чижъ не видите америк. Русины, що польскому попови розходить ся не о тое, щобы дитину до христіанства привести, вѣнь не дбае о то бодѣй дитина и вмерла неокрещена, ему липъ иде о чистый „бизнесъ“. Такъ дитину взяли зъ польского костела и занесли до айриского костела. Айрискій священникъ заразъ дитину окрестивъ а напередъ о долларѣхъ не споминувъ, а що му дали зъ подякою приявъ.

М. М. Т.

* Мѣгъ быть хтосебуть зъ людей окрестити дитину зъ воды а потѣмъ чекати амъ рускій священникъ надѣде, а не плати ся до Польскыи або Айришскыи. — Ред.

Ройтовъ шибѣ.

(Копія).

III.

Упала безрога Данила Пачки въ Ройтовъ шибѣ та и только мавъ пожитку; а сытна була штука: шѣстьдесять уже купцѣ давали, а вѣнь хотѣвъ вѣсьмдесятъ и пять. Пропала безрога въ Ройтовой ямѣ, — нѣчого и не казавъ Пачка нѣкому, щобы рѣзники-купцѣ не смѣяли ся.

Отъ въ томъ своимъ клопотѣ поповъ Данило Пачка — вѣнь бувъ народнымъ учителемъ — до комуны, жалуетъ ся, що подѣ его вѣнками, чотыри кроки водъ школы, Ройтовъ шибѣ ненакрытый, необставленный, до ямы падають въ ноци люде, а въ день худоба, и зъ водтамъ уже не вылазять.

Нѣхто не слухае Данила Пачка: смѣють ся, кепкуютъ.

„Мы вамъ позволяемо засыпати“, каже панъ презесь, „нѣхто вамъ слова за се не скаже — моя голова въ томъ, на мене спустѣтъ ся!“

„Така рада може чововѣка гнѣвати“, водповѣдае Пачка. „До засыпаня такой пропасти треба тысячъ рукъ кучиѣвскихъ зъ мѣхами, колька согокъ, а у мене того нема, а дѣти бѣгають зѣ школы тамтуды, — не тяжко о клопотѣ.“

„Самъ кажете, що треба рукъ и грошей, а въ насъ такой на се нема капиталовъ — засыпувати чѣсь ямы. Впрочѣмъ вы можете позвати Ройта до староства, до суду, а власта, припеволять его до того, що засыпле!“

„Якъ то? вы менѣ кажете выступати противъ того, котрый на одно слово має колькынацѣтъ тысячъ голодныхъ ротѣвъ на свои услуги и може мене де-небудь до закопу кинути? Вы, добродѣю, чѣй знаете, що

въ мене жѣнка, дѣти дробный, родина численна, а капиталовъ нѣма!“

Зареготавъ ся панъ презесь комунальный, а секретаръ и другій писарѣ ему завторували.

„А вы намъ кажете зъ Ройтомъ зачѣпати ся?“ спытавъ презесь Пачки. — „Мы прецѣмъ не менше заисный водѣ его прихмы якъ вы. Моя рада для васъ: сидѣтъ тихо, не рипайте ся, — не выкликуйте вѣвжа зъ лѣса! Може колись въ тую яму упаде такой, що буде больше коштовати, анѣжъ ваша безрога и корова Малицкога, — то и зисыпле ся. А такъ що зроблю? Обставляю въ день патыками, а въ ноци повытягають на тѣпливо!“

Здивувавъ ся Данило Пачка на таку сповѣдь презесѣвску; навѣтъ тотій, що таку велику силу мали въ цѣлой галицкой Калифорнія, тремѣли передъ Ройтомъ, признавались явно до своей безсилности супротивъ могучости и волѣ Мардохея Ройта. Отже по становивъ посля змоги самъ сторожити коло ямы, остережати людей передъ неминуемою смертію — а вже больше нѣгде не йти жалуватись на самого Ройта.

IV.

Вернувъ разъ учитель Пачка по полудни до дому, хоче помогти жѣнцѣ шурѣ выгнати зъ комнаты и воду по зливномъ дощи вычерпати зъ неѣ, якъ ненадѣйно цѣлый домъ затрясъ ся, а подѣ землею заклекотѣло, наче сто патрѣновъ динамитныхъ наразъ выстрѣлило. Давить ся Пачка крозь вѣкно на Ройтову яму, — але! Замѣтивъ, що земля докола ямы на самой стежцѣ подѣ вѣкнами, куды люде переходили, закроила ся, а отворѣ очевидячки побѣлылавъ ся.

„Нынѣ мабуть не будемо спати въ хатѣ“, говоритъ Данило жѣнцѣ. „Ройтова яма достала примхи, готова ще и цѣлый домъ проковтнути.“

„Закимъ ты приіпновъ, то щось три разы такъ подѣ землею загудѣло“ мовить жѣнка.

И зновъ потрясло цѣлымъ домомъ, жѣнка и дѣти спискотѣли, страшный подземный гукъ, хотъ тревавъ малу хвилку, страшно наполнивъ сѣмъ разомъ бѣдну родину Пачки.

Завѣсь Пачка свои дѣти до сусѣдного шинку, а вертаючи побичивъ, що на мѣсци, де була стежка, зрѣбила ся водхланъ зъ Ройтовой ямы. Завѣдомивъ власть комунальную и горничу, щобы дали на ночь сторожу, котра бы остережала проходлящихъ людей передъ небезпечностью смерти.

Обѣщали послати сторожу.

Яма тымчасомъ розсужала ся що разъ больше. Вечеромъ замѣтивъ Данило, що половина его дому стоять на безоднею, переходъ людемъ по-подѣ вѣкна бувъ перетягнутъ: не могли достати ся, нѣ тин тамъ, нѣ тамтѣ скуды.

Вже и змеркло ся, дощъ хляпае, а сторожа все ще не приходила.

Данило Пачка стоить на дощи — сторожить, остережѣе прохожихъ. Только почуетъ зъ далека людскіи кроки, кричить:

„Не йдѣтъ туды! вернѣтъ ся! ту яма запала ся, пропасть подѣ вѣкнами!“

Ямарѣ, знающій сердечностью Данила Пачки, дякували ему и завертали ся.

Ажъ надѣйпили два ямарѣ пняи. Идутъ наибольшую яругою, обвѣтають ногами, спѣвають какойсь жовнярской, а що хвила стають, плѣлуютъ ся, матѣркують собѣ зъ великою любовью и щѣростью.

„Братѣ!“ говоривъ оденъ, „нехай не называю ся Микитою Риломъ, якъ нынѣ Ройтового барышѣвника не обобле кава червона!... Слухай, я теперь на своимъ стою, знаешь, на своимъ!... Ту десъ яма, котру я злодѣви Ройтови давъ за душно!“

„Тихо, тихо, бо намъ не выплѣтѣтъ за „шихту!“ остережѣе на-потемкахъ другій.

„Що-о?... я бою ся може Ройта, що за мою працю пауе, а мене на бѣду привѣвъ зъ тымъ другимъ злодѣемъ Фоктомъ?! Пришунѣвъ я бувъ уже разъ Ройта, але вѣнь не мине моихъ рукъ!“

„Тихо! хтось стоить, подѣлхуе!“

„Стримайте ся люде!“ кличе Данило, „ту яма засунула ся, люде, не йдѣтъ дальше!“

„А дѣви! то Фокта голосъ, того драба, що писавъ контрактъ Ройтови! того Фокта, що збавивъ мене вѣсого!“ закричавъ пняи Микита Рило до своего товарища. „Вѣй злодѣя Фокта! бѣй, що ся вѣззе! за мою пряцю!“

И на сердегу Данила Пачку посыпали ся кулаки за покутного писаря Фокта, — вѣнь увавъ безъ памяти, окровавленный, на землю.

Выйшла жѣнка, разволѣла Данила напоѣвъ мертвого до дѣтей, а оба ворохобники, спѣваючи, полѣтели въ пропасть... только за ними запумѣло!.

До першого години по пѣвночи ишли люде, якъ звычайно, стежкою по подѣ школу, але вже не було другого Данила Пачки, щобы ихъ остережѣвъ передъ пропастью... Колько ихъ той ноци по Микитѣ Рилѣ и его товаришу черезъ пять годинъ попадало въ яму, — Богу единому вѣдомо!

О другій годинѣ по пѣвночи зъявила ся инепекційна поліція и знайшла все — въ порядку.

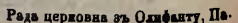
Скоро свѣтъ, зачорпѣли ся кучиѣвры. Мовѣ тайвороне стали зносити лупокъ, камѣне зъ сусѣдныхъ копарѣ, стали засыпувати зъ далѣекого покванностью Ройтову яму.

Въ три недѣлѣ познѣйше стоявъ на томъ мѣсци шинокъ — „кантина“ грубая енты. Музыка грала, народъ гулявъ, веселивъ ся — не знаючи о томъ, що скаде на могилѣ своихъ братѣвъ и сестерѣ, котры не надѣйно знайшли свою смерть и освободѣ водъ суеты житейской, — не знаючи и о томъ, що и той Микита Рило, за котрымъ пытали по цѣлой галицкой Калифорніи, спочивавъ на сто колькадесять метрѣвъ подѣ ихъ ногами...

Отъ и Ройтовъ шибѣ!

Ст. Бовалѣвъ.

Исход 31.

Справы „Союза“.

Вступайте до „Союза“.

Каждый член платит на мѣсяцъ 70 центовъ, въ больше, въ меньше.

За те достанете 600 долл.

по смертного, а 300 долл. за жену и всѣякий другіи запомиго въ разѣ калѣцтва и т. и. Кто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяцъ той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогда достане лишь половину за смертного и другіихъ запомиго.

Записуйте ваші дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такъ, котрі мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяцъ, а посмертне по нихъ достанете далеко больше, якъ въ котрій пекудь асекураціи (инсурење).

Не волочѣть ся по чужихъ организаціяхъ, котрі выстувають противъ вашои народности и вѣры, але вступайте до своєї руской организаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Книжочки для записування мѣсячныхъ вкладокъ до братства и „Р. Н. Союза“ вже давно готовы. Поодинокі книжочки коштує 10 центовъ. Ордерувати ти книжочки можна у головного секретаря: Mr. D. D. Petch, Olyphant, Pa., котрый на жадає пошле кождому секретареві одну такую книжочку на показъ — даромъ. Кождый членъ „Союза“ повиненъ мати одну такую книжочку а тогда не буде способности до жадныхъ помылокъ.

Зъ всякими скаргами въ справахъ „Союза“ треба водноситься до председателя: Rev. N. Stefanovich, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa., або до председателя контрольного комісії: Rev. N. Pichorecky, Box 31, Jersey City, N. J.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

Анастасія Ковальчикъ, жена Теодора Ковальчика, члена руского братства св. Василия въ Priceburg, Pa. и „Р. Н. Союза“, ч. гол. кн. 2186, упокоила ся дня 22. апрѣля, 1902, въ Суворовицѣ, пов. сяноцкогго, въ Галичинѣ.

Вѣчная ѣй памяти!

— Братство св. І. Хр. въ Desloge, Mo., похоронило пп. Пав. Хованца, Д. Куца, Т. Галайду и А. Макуха, чтобы похоронили ся пещью или або устно салдоуко мѣтну до 10-го Августа 1902, в донгъ свой вырѣшала, бо въ противнѣ разѣ будутъ вырѣшенъ зъ братства и „Р. Н. Союза“.

— Братство Р. Пресв. Богородицѣ въ Lumbard, Pa. повѣдомляе всѣхъ братѣвъ належитъ до „Союза“, чтобы они хочуть що водъ нашего братства, писали на адресу секретаря: Michael Teteral, Coal Dale, Pa. Schuylkill Co.

ВОДЪ РЕДАКЦІИ.

Прислѣе всѣхъ членѣвъ „Р. Н. Союза“, котрымъ належитъ ся „Свобода“, чтобы сейчасъ подали свои докладный адресы мѣсяцевымъ секретарямъ „Союза“, бо иначе, если не будутъ доставати точно „Свободы“, то се не буде ваша вина а ихъ власна и мѣсяцевыхъ секретарѣвъ.

Пп. Секретарямъ и вѣдѣ членѣвъ „Р. Н. Союза“ до вѣдомости.

Повѣдомляю пп. секретарѣвъ, що касовѣ справоздаваня за мѣсяцъ Юній буде

помѣщене въ „Свободѣ“ до перва въ слѣдующемъ числѣ.

„Р. Н. Союзъ“ теперь буде подѣленъ на водѣлы, а кождый водѣль буде мати свое чело.

Каждый такой водѣль достане урядову печатку зъ своимъ числомъ. Печатки розѣпили водѣльмамъ головный председатель „Р. Н. Союза“ за даромъ.

Прошу пп. секретарѣвъ донести менѣ чимскорше, чи въ ихъ братствахъ належать всѣ брата до „Р. Н. Союза“? Во если не всѣ брата належать до „Союза“, то такой водѣль будутъ мати назву „Мѣсяцевый Рускій Народный Союзъ“, або въ скороченіи „М. Р. Н. С.“. А если всѣ суть членами „Р. Н. Союза“, то назва братства зѣстане та сама и на дальше. Братя однакъ повинни старати ся належати всѣ такъ до братства, якъ и до „Союза“.

Такожъ прошу присылати менѣ списъ именъ урядниковъ братствъ, або „М. Р. Н. Союзѣ“, т. е. председателя, секретаря и касіера зъ ихъ докладными адресами и донести менѣ рѣвночасно коли братства водбувають мѣсячий мѣтингъ. — Се прошу зробити, якъ найскорше можна.

А теперь что найважнѣйше зволѣть пп. секретарѣвъ запам'ятати собі разѣ на всегда, чтобы, посылаючи грошѣ до „Союза“ не писали на мѣнѣ ордерѣхъ, чекахъ або драфтахъ имя гол. секретаря або касіера, якъ до теперь, только: „Little Russian National Union“, Shamokin, Pa. Веѣ грошѣ разомъ зъ повѣдомленіями засылайте до мене, яко до головного секретаря.

Дальше повѣдомляю всѣхъ членѣвъ „Р. Н. Союза“, що „Союзъ“ зъ поединичными членами не має нѣчого больше до работы, если членъ „мѣфусъ“ зъ одного плейзу на другій, то повиненъ засылати грошѣ до того братства, въ котромъ перше бувъ, або нехай зголосить ся до братства иншого, що належитъ до „Союза“, тамъ де му ближе и выгоднѣйше.

Розумѣя ся, что переходячи зъ одного братства до другого повиненъ зажадати водѣ мѣсяцевого секретаря повѣдѣния, (т. з. в. пере-ступныхъ листѣвъ).

А ти членѣ, что до теперь належали до „Союза“, яко поединчї членѣ, мають зголосити ся до якогось братства, котре належитъ до „Союза“ и тамъ платити мѣсячий вкладки и другіи належитости. — Инакше жадныхъ усправедливленъ не узгляднѣе ся.

Грамоты, статуты и подзакни будутъ не оловга готовы, отже кождый достане, что ще не достаетъ.

А. Шварцъ, секретарь „Р. Н. Союза“.

Календарь на р. 1903.

„Р. Н. Союзъ“ буде выдати теперь календарѣ кождого року, бо такъ ухвалила сема головна конференція делегатѣвъ. Дуже добре, — повѣсть неопдинъ, — така книжка конче потрібна. Наші люде патють за календаромъ рѣвно, а ели не достануть руского, то купуть чуже дравте.

И я такъ думаю, что „Р. Н. Союзъ“ добре поступиъ, что взявъ собі за цѣль по-

дати въ руки своихъ членѣвъ и ввагалъ всѣхъ Ам. Русинѣвъ такую книжку въ рѣднѣйшій мѣвъ, яко естъ календаръ. Русинѣ не погрѣбуе купувати теперь чужого дравтя и своими грошми вспомогати чужий а навѣтъ часто Русинамъ ворожїи выдана, а не друге — выдана календара приносить честь и користь для самого „Р. Н. Союза“. Але зъ другой стороны кождый членъ „Р. Н. Союза“ повиненъ памя-тати, что „Р. Н. С.“ кромѣ повышихъ користей повиненъ мати ще користь матеріальну т. е. доходъ. Претѣнь хто вкладѣе грошѣ въ якесь предпріемство, то сподѣсь свои грошѣ достати зъ лихвою. Такъ повинно бути и зъ выданиемъ календара „Р. Н. Союза“. А чтобы такъ стало ся, то кождый членъ „Р. Н. С.“ муситъ сказати: „Р. Н. Союзъ“ не може мати страты на выданіи календара, бо страта „Р. Н. С.“ естъ моею стратою, а зискъ „Р. Н. Союза“ естъ моимъ зискомъ. Доки собі такъ не скаже кождый членъ „Р. Н. С.“, доси годѣ сподѣватись зиску, хоть бы календаръ коштувавъ лишь 10 центовъ.

Урядъ „Р. Н. С.“ поручивъ менѣ выдане календара на р. 1903. и я вже запросивъ собі людей до помочи, котрі обѣцялись написати хорошїи, пожиточнїи и поучающїи рѣчи. Але сеи помочи для мене за мало. Я хочу помочи всѣхъ членѣвъ „Р. Н. Союза“, для котрыхъ календаръ признателенъ. Тому водзымаюсь:

Члены „Р. Н. Союза“, збравайте и присылайте оголошенія до своего календара. Оголошенія збравайте такъ водѣ своихъ якъ такожъ водѣ чужихъ бизнесменѣвъ, у якихъ купуете товаръ. Присылайте образки церковъ, шкѣлъ, шкѣльных дѣтѣй, читальнѣ, братствъ и т. д. та инші образки зъ житя Ам. Русинѣвъ, якї будутъ помѣщенї въ календарѣ.

За оголошенія платити ся: за першїи цѣль \$1.25, а за кождый слѣдующїи цѣль 50 центовъ. Образки мѣстятъ ся даромъ, лишь рахують ся кошта за выготовлене кату.

Переѣтись за оголошеніями по мѣсяцевыхъ бизнесменахъ не така тяжка рѣчь. Осѣ мян. року и. Ал. Шарпѣвъ зѣбравъ такую купу адвертайзментѣвъ въ самомъ Шамокинѣ, что якъ бы 6 людей такихъ знайшлося, то календаръ певно оплативъ самъ себе. За зѣбравъ адвертайзментѣвъ даєсь процентъ.

Ще особно звертаюсь до мѣсяцевыхъ секретарѣвъ „Р. Н. Союза“:

Нанове секретарѣ! Васѣ, зады вашого уряду уважаю агентами въ розпродаваніи и пирейю календарѣмъ, збраваніи оголошенїи и въ зѣднаніи прихильниковъ календара „Р. Н. С.“; буду до васѣ зъ всѣми тымъ удаватись и жаденъ не смѣ водмѣтити своєю помочи.

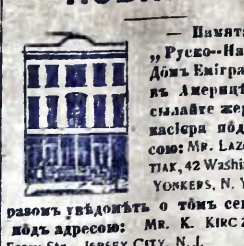
А тымъ часомъ сейчасъ збравайте оголошенія та образки и припѣлайте менѣ. Во всѣхъ справахъ дотычачихъ выдѣя календара треба удаватись до мене на адресу: Rev. A. Bonchevsky 10 May Str., Ausonia, Conn.

А. Бончевскій.

ЧИТАЙТЕ

„СВОБОДУ“

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Эмиграційный въ Америкѣ“ и высылайте жертвы до касіера водѣ адресу: Mr. Lazor Sytko, 42 Washington St., Yonkers, N. Y., а за разовъ водѣмѣть о томъ секретаря водѣ адресу: Mr. K. Kirczov, 14 Essex Str., Jersey City, N. J.

Дальшїи выкаъ жертвъ зложенихъ для рускихъ студентѣвъ въ Галичинѣ.

Повнѣшїи списъ зъ Shamokin, Pa. *)

Головнѣйшїи Григорій Шафаръчъ	20
Ресла Иванъ	10
Хорошнѣйшїи Никита Пенцъ	10
Двоишїи Шакитѣи Пакшій	10
Галавъ Салавѣстеръ	10
Франциска Цюла Тимко	25
Мацѣо Павло	25
Хомитъ Павло	25
Смалець Семѣвъ	25
Новѣвъ Сефѣмїи	25
Смалець Стефанъ	10
Хомитъ Двоишїи	25
Лешинскїи Юстѣвъ	25
Хомитъ Насиль	25
Ференцъ Малисъ	25
Вандѣвъкъ Сиринѣвъ	25
Юанна	10
Олѣвъкъ Иванъ	1.00
Амбишїи Стефанъ	50
Худинѣвъ Гавриль	50
Пелѣгїи	25
Ференцъ Дмитрій	25

Разовъ: Зѣбравъ: Гавриль Худинѣвъ и Малисъ Ференцъ.

ИКРИЧѢ ШВАМПѢ.

Андрѣй Башко	25
Иванъ Грабовскїи	50
Михайль Урѣвъ	20
Михайль Бѣлош	20
Василь Гула	25
Михайль Баранъ	50
Смалець Басалита	25
Андрѣй Войтовичъ	25
Иванъ Лавоскїи	1.00
Андрѣй Вулько	25
Иванъ Гуменикъ	25
Иванъ Товтъ	20
Юрій	25
Петро Ридѣя	25
Костѣ Тарнавчикъ	25
Теодоръ	25
Федѣръ Пристѣвъ	25
Лука Венѣа	25
Францискъ Душѣвъ	25
Михайль	20
Иванъ Козѣвъ	10
Марія Козѣвъ	25
Михайль Русѣвъ	25
Иванъ Вакинъ	10
Андрѣй Долѣнѣвъ	10
Михайль Орѣвъ	25
Антѣвъ Мачуѣвъ	25
Теодоръ Дитко	1.00
Иванъ	1.00
Стефанъ Гудѣвъ	50
Василь	25
Теодоръ Голѣвъ	25
Василь Богущъ	15
Андрѣй	15
Михайль	3.00
Иванъ Дудинскїи	1.00
Михайль Мѣдѣвъ	25
Михайль Котляръ	25
Петро Влоѣвъ	25
Антѣвъ Котляръ	25
Давидъ Прошѣвъ	25
Михайль Свѣрѣвъ	25
Стефанъ Мачуѣвъ	50
Иванъ Кучѣвъ	10
Юрко Свѣрѣвъ (кавалѣръ)	25
Иосѣфъ Грабовскїи	50
Иванъ Влоѣвъ	25
Иванъ Сениѣвъ	25
Андр. Макушъ	50
Мих. Угирѣвъ	50
Мих. Бѣль	25
Иос. Тадриѣвъ	1.00

Разовъ: Зѣбравъ: Иосѣфъ Тадриѣвъ и Иванъ Гуменикъ.

*) Сума вже кантована.

На фондъ руской шкѣльной молодежи прїимлю:

Зъ пушки приходецкогго дому въ Ausonia, Conn.	\$1.50
о. П. Тивнѣвъ зъ розпродажъ балѣвъ	1.00
А. Б. зъ Ausonia	3.00
Алексій Горѣвъ зъ Derby, Conn.	— 85
банковѣ лихва	— 4.10
Иванъ Бурѣвъ зъ Buffalo, N. Y.	1.00
Дмитро Ванѣвъ свое членѣвъ зъ бр. св. Володѣ зъ Ausonia	8.80
Гриѣвъ Журавъ зъ Derby, Conn.	— 50
Кейтовѣна вже сума	\$155.10

разомъ: \$175.60

На университетъ студентѣвъ у Львовѣ дано

фондъ шк. выносивъ \$170.60

Збравайте датки и жертвы при всѣхъ нагодахъ якъ: хрестіанъ, вѣстѣвъ и другіи забавы. Теперь въ тымъ окупацїяхъ збравайте де нема страйку. Сѣмъ мы потрафимъ збравати для красныхъ студентѣвъ \$1000 для тушѣнїихъ нашихъ зѣберево тысячѣ, ели кождый дастъ лишь по центѣ.

Ausonia, Conn. 22 July 1902, Авт. Бончевскій.

— Недостача работнїкѣвъ дає ся водчувати въ Миннесотѣ, Висконзинѣ, Аиовѣ и Мичиганѣ. Тамоншїи фермеры платятъ по 26 до 30 долларѣвъ мѣсячно и дають цѣле удержане, а мы того не можемъ найти рукъ до працѣ.

— Последними днями сплативъ о. Обункевичъ своего спольника п. С. Кузьмика и ставъ самъ властителемъ домѣвъ и готелю въ Олифантѣ. До готелю въ ставивъ о. Обункевичъ своего бартендра и зичѣвъ „Юновитѣ“ бизнѣсъ, але цѣло лѣйсѣсь ещѣ не перепичный на о. Обункевича а п. Кузьмѣкъ винѣвъ до брова ру за пиво, то бровѣръ замкнувъ готель о. Обункевича и поставивъ „вычмана“ коло него на такъ довго, доки або о. Обунк. або п. Кузьмѣкъ не заплатятъ за пиво.

Рухъ въ мѣсяцевыхъ водѣлахъ „Р. Н. Союза“

Въ Джерзи Сити. Н. Дж. дня 27. липня 6. р. на надзвычайнѣмъ мѣтингу „М. Р. Н. Союза“ — водѣль 4. выбрано слѣдующїи мѣсяцевый Урядъ „Р. Н. Союза“ на часѣ двохъ лѣтъ: Теодоръ Цѣпѣль, председа-тель, 38½ Green str., Кеа-веръ Марковичъ, заст. пред., Стефанъ Калакука, секретаръ, 110 Morris str., Тимко Криницкїи, заст. секр., Василь Криницкїи, касіеръ, 108 Morris str., Василь Коваль, заст. касіера.

Ухвалено, что мѣсячный мѣтингъ буде водбувати ся въ недѣлю о годинѣ 3 по пол. по кождомъ четвертомъ въ галл церковнѣй. Грошѣ разомъ зъ выказомъ мають бути водосланї до гол. секретаря въ протягу трохъ днѣвъ по кождомъ мѣтингу.

Стефанъ Калакука и Тимко Криницкїи выбранїи мѣсяцевыми организаторами для записування дѣтѣй и заохочування старшихъ до „Р. Н. Союза“ — Рахунокъ касовый (каса) замыкає ся при концѣ кождого мѣтингу. Мѣтингъ перепровадить: Теод. Цѣпѣль якъ предс. и Тимко Криницкїи якъ секретарѣ.

ШУКАЄ МѢСЦІ

испитованый дяко-учитель зъ добрымъ голосомъ; може провадити хоръ (гармонію) и учити дѣти. Котра наарафїя потребовала-бы такого човѣчка, зволѣть го лоситись до редакціи „Свободы“.

302

ВСЯЧИНА.

Куды дѣвають ся шпильки? Ягѣ читателѣ „Свободы“ пере-читателѣ се запытае, то певно неодиѣтъ зъ нихъ всѣхне ся и погадає собі: не мавъ про що пытати ся та про такую марпичку якъ шпильки. Може бути, что се марпичка таке пытане, але менѣ выдѣе ся, что не зашкѣдитъ поставити подобне пытане водѣ розвагу цѣкавыхъ тымъ больше, что подобне пытане завады писателѣ Max O'Rell читателѣмъ англійской газетѣ „New York American and Journal“ и пише такъ: „Се неопорный фактъ, что въ Англіи и Дублинѣ вырѣбляютъ дешѣво по 50 мѣлионѣвъ шпилько. Насуѣе ся теперь пытане, куды дѣвають ся ти шпильки, что ихъ вырѣбляютъ зъ такими поспѣхомъ и въ такъ великой скорѣлости? Що всѣ найше шпильки, вырѣбленїи въ Англіи, розпродають, па се нема найменшого сумнѣву.

Таку саму скорѣлость шпилько вырѣбляютъ и продають въ Франціи а въ Америкѣ може два разѣ больше. Але, куды дѣвають ся ти такъ потрібнїи рѣчи а нѣколи не могъ собі выяснити.

За цѣлымъ часѣмъ моего житя мѣвъ а случайнѣсть бывати въ товариствѣ женщинъ, что тыждѣвно купували тысячки шпилько. Десѣ не можѣъ удало ся менѣ поднѣти зъ подлоги комода колына шпилько, але на тыждѣнь не было ихъ больше якъ тузѣтъ; рѣшѣ

шпилькохъ десѣ щезло, але де, а не могъ собі на те водповѣсти. Ти шпильки не давали менѣ спокою и тому я вѣдѣвъ ся разѣ въ бесѣду зъ швачкою. Пытаю ся ея: „Колѣко менше больше потре-буете шпилькохъ заки скончите цѣле жытѣе убрѣно, то е сукню и кафтанѣвъ?“ Она менѣ не могла водѣ разу водповѣсти, але зичнѣ-тересована мною пытаніемъ, стала обѣщивати и пачѣла ажѣ 1200 шпилькохъ, потрібныхъ ѣй при работѣ жытѣево убрѣня.

Тодѣ я ся поспытавъ: „Чи ты всѣ шпильки зѣбравѣе а колыко зъ нихъ лишнѣе ся?“ А она водѣповѣла менѣ на мос студоване, что зъ тыхъ дванацѣты сотокъ шпилькохъ лѣвы 50 зѣбереже ся. — „Певно“, завѣдавъ я, подѣлава-шю работѣи зѣстанѣ тысячѣми шпилькохъ“. Але и се нѣтъ. На подѣлъ работѣи не було ихъ певно больше якъ яка двѣпѣтѣкъ.

И куды, до лиха, дѣвають ся ти шпильки? Ажѣжъ только ихъ важѣе ся а за кождымъ разомъ, коли ихъ потреба, все треба купувати нова? Або я знаю, де дѣвають ся! якъ той Max O'Rell не знає, куды они дѣвають ся, что морѣвъ надѣ тымъ роздумувѣвъ, то зъ водѣки могу знати я, что звернувъ на те увагу теперь ажѣ по прочтаніи его пытаня: „Куды дѣвають ся шпильки?“ А може зъ вѣсть хто, читателѣвъ „Свободы“, заспокоить цѣкавость того Max-a O'Rell-a и зѣбудѣе ся на якусь рѣшучу водповѣдь?

С. М.

Штѣсельбургска вѣзниця.

Найстрашнѣйшою тюрмою цѣлоя Росїи и мабуть цѣлого свѣта, е тюрма на островѣ Штѣсельбургѣ, у финскѣмъ заливѣ. Тамъ замыкають лише найнебезпачнѣйшихъ „политичныхъ злочинѣвъ“. Теперь сидѣтъ въ Штѣсельбургѣ 14 особѣ. Фроленко, Морозѣвъ и Вѣръ Тицѣръ (водѣ 1881. року, за „замахъ на царя Александра II“), Поповъ (водѣ 1882. р.), Сергїи Ивановъ водѣ 1886. р.), Стародворскїи, Лопатинъ и Антоновъ (водѣ 1884. р.). Всѣ они засудженїи на дожизненну тюрму. Три дальшїи вѣзні: Полѣванѣвъ, полковникъ Ашенбренѣръ и Василь Ивановъ выйдуть зъ тюрмы за два роки. Последнїи жыѣнѣвъ штѣсельбургскаго грѣбу се молодѣй студентъ, убійникъ министра просвѣты Боголенѣва — Барповичъ. Вѣнъ засудженый на 20 роківъ „одпѣчки“, се значить водокрежденѣю тюрмы. Мимо того Барповичъ при помочи „стуканового альфабѣта“ черезъ стѣны донѣсь вже прочитѣвъ вызнанѣ, что дѣлає ся до его узвѣзненя на свѣтъ, якъ поступає революційный рухъ и т. п. — Вѣзникъ Штѣсельбургѣ за-бороненъ всякїи зносинами зѣ свѣтомъ, кромѣ двохъ листѣвъ у роуѣ до родины, чисто приватного зѣшту. И ся полѣшка истѣне допорѣва водѣ чотырохъ роковъ. Водѣ колыкохъ лѣтъ заведено такожѣ въ Штѣсельбургѣ бібліотѣку та варѣстаты. Давнѣйше вѣзніе не смѣли навѣтъ працювати. Нудѣга безконечна середъ чотырохъ камѣнныхъ стѣнъ мала бути для нихъ неколыко нароу. Тому дѣлѣвъ штѣсельбургскїи вѣзніе скоро божеводѣли. Рѣвножѣ водѣ недавна дозволено имъ выхѣдити водѣ часу до часу особнякомъ на тюрѣнне подѣворѣ, прохѣдѣжати годину або днѣ. Однакъ и зъ сего подѣвѣра нѣчого кромѣ клаптика неба не видѣко, бо камѣннѣ стѣны закрывають выгладѣ на море.

Гавриль Дзядикъ, 130 Main Str., DERBY, CONN.

Першїи и одинѣйшїи рускїи агентъ въ тыхъ околицѣхъ и на цѣлымъ Конектикутѣ. Продажа шифарта на всѣ линїи и на пѣльшїи шифѣ до и зъ всѣхъ частей свѣта по пѣльшѣхъ компанїиныхъ.

Посылає грошѣи скоро, тѣмъ и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Критикамъ. Оденъ писателѣ не могъ собі дати рады зъ критиками. Шо написавъ, скритиковали ему немилосердно, высѣляли або прямо зѣбѣтали зъ болотѣи. Абы водѣшкѣ-тѣ-сѣ-водѣ-непрошенныхъ онѣгунѣвъ, написавъ и оголосивъ по всѣхъ часописѣхъ слѣдующїи стишокъ.

Най свѣтѣлѣе для критикѣвъ

Будѣе ся наука,

Шо иже не шѣла зѣбѣсти,

Але... зѣнести шѣтка.

Водѣ сего часу манѣ спѣвоѣи.

